

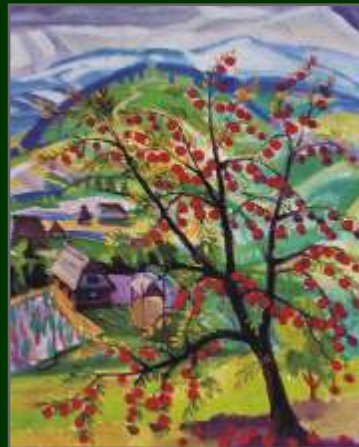
Роботы Ивана Илька
(родився 4 -го Марта 1938 р.)

„Из высоты Петроса” 1960-2003 р.р.

„Оборогы” 1986 р.

Триптих „Вічність” 1988 р.

„Стріча молодых” 1975 р.

„Стрый Василь” 1959 р.

На укладці: Проект греко-католицької дерев'яної церкви у Маріяповчи

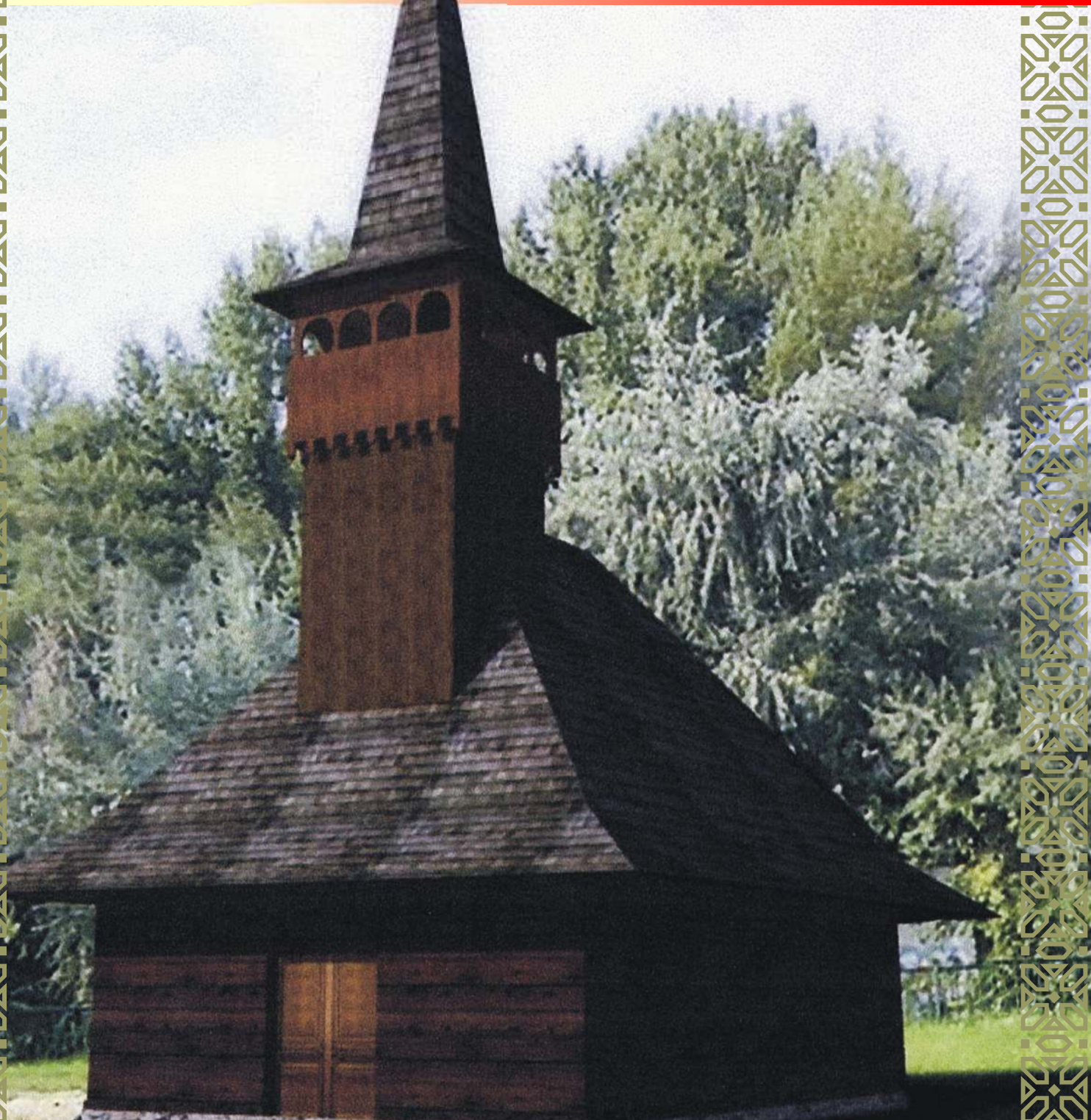
Общественна, інформаційна новинка русинув у Мадярщині • A magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató havilapja

РУСИНСЬКИЙ

RUSZN VILÁG SVIT

річник VII. число 66., март
VII. évfolyam 66. szám, március 2009

**Збудеся жаданя русинув, - буде побудована
греко-католицьська дерев'яна церков у Маріяповчи!**

Збудеся жаданя русинув, - буде побудована греко-католичеська деревляна церков у Маріяповчи!

Побудована у сьому місті паломництва русинув церков буде помогати формованю національного самосознання наших дітей.

Маріяповч є майзнамым містом отпустув діла русинув, живущих на території исторчеської Мадярщины и діла русинув Подкарпатя, котрое стало частью советської імперії. Советські власти привели до уничтожения греко-католичеську церков и способствовали офіціальному уничтожению русинської національности на Подкарпатю. Завто діла русинув є таким важным ділом побудованя деревляної греко-католичеської церкви на сьому исторчеському місті паломництва. Хочеме информоваати нашу молодеж, ош греко-католичеська віра и сам дух Маріяповчи є цінністю, котра обогащає наше життя и життя не лем русинув Мадярщины и Подкарпатя, а и ушытких живущих у світі русинув. Збудована у сьому сьому місті церков буде способствовать формованю идентитета наших діточок, бо є жерелом древнього старославянського языка, котрый хоснуєся у Божественній Літургії. Мы хотіли бы также отдати честь памняти наших великих предкув, бо наші

єпископы, священники независимо вуд того, де они находилися, усе, а особенно у тяжкі часы, были защитниками прав народа. Їх тяжка служба, тверда віра и позиція, їх священномученичество у ушыткі часы може служити многым поколінням приміром, указателем пути, по котрому треба ити далше.

Мы уже булше раз сообщали у „Русинському Світі” про наші плани, про возможности їх осуществлення. Бо жаданя побудовати церков на исторчеському місті усе входило у наші головні плани и было єдноу из головных цілей. Мы увірені, ош „треба ити путём віры, кидь нація хоче жити”, и діла сього просиме силы вуд Господа Бога и помощи Его Преосвященства єпископа. По сьому поводу мы даєме два интервью, котрі свідительствуют про наші цілі, возможность їх осуществлення. Первое интервью из „строителем церкви”, паном Міклошом Сунаї подаєме у сьому номері, а у слідуєущому номері познакомиме честованых читателюв из бесідов из Его преосвященством, єпископом Фюлєпом Кочишом. Читайте из віров и надеждов!

Редакція

„Кому дано, тот мусить отдавати: любов, мир, матеріальні блага...”

Бєсїдує у Міклошом Сунаї у його офісі, обставленному из художественным вкусом, што свідательствует про личность газды. Вун є успішним бізнесменом, председателем Научного Общества им. И. Сечені, кандидатом географічных и економічных наук. Почетным председателем Научного Общества им. И. Сечені є проф. др. Дєрдь Олаж, Нобелевський лауреат, председателем граф Мигаль Сечені. Членами кураторіума Общества є знамі мадярські и загатарні академіки, художники, писателі, політики. Члены Общества намагавуться осуществити идеї и планы И. Сечені, имня котрого сесе Общество носить. Церковное будованя тоже относится ид діяльности Общества, дякувучи

котрому може осуществитися довгочасне жаданя русинув – побудеся у Маріяповчі греко-католичеська деревляна церков!

На щастя, є ищи чудеса! У Маріяповчи буде побудована за старов мінтов деревляна церков. Общими силами плануєме облагородити ищи и того місто, на котрому она буде побудована, изробити парк из памятником на честь греко-католичеських священникув-мученикув. Бо діла русинув Маріяповч є майсвятішим містом паломництва.

- Ци можеме надїятися на Вашу поддержку? Бо и Вы греко-католик и много изробилисьте діла того, обы світ спознав наші традиції, нашу культуру и соотвітственно их оцінив и честовав.

Проект деревляної церкви у Маріяповчи

- Єстєвенно! Не лем словами, айбо и ділами я усе доводив до мойих приятелюв своє отношеніє ид греко-католическуй общині. Я ушытко изроблю, обы способствовать скорішому ренессансу греко-католицизма, котрий довгі роки був переслідований. Думає, ош сесе є дуже важным ділом, як и вто, што чоловік мусить чувствовати, ош куды ся относить.

- Як мож представити будователюв церкви: підприємателями, проектировщиками, вадь сотворителями чуда?

- Сесе є обща робота и слово „предприниматель” не є удачным. Мы приймєме участіє у проектуваню, фінансуєме, побудуєме. Буде готова на сято Малої Богородиці! Послі Великодня я поїду у Ердейль, бо хочу просити поддержку у тамошних своих цимборув. Мы будєме спиратися также и на опыт и знанія русинув, котрі склалися за довгі стороччя. Украйину и Ердель розділяють гатари, айбо мы рахуємо на них, бо из помощью русинув наш план будє ищи ліпшим.

- На кого Вы думаєте конкретно?

- На русинську общину, на Вседержавное Русинськое Меншиновое Самоуправление, на греко-католических вірників. Наш план относится не лем до общины. Кидь штось базуєся на добре організованому єдинстві, то усе булше значить, як того, ош ктось єден придумать план, фінансує и осущєствить його. Най будє сесе прекрасным приміром великого національного и межинародного єдинєнєя.

- Коли вы первый раз подумали про сохранєніє греко-католических традицій?

- Коли у дїтстві мы пішком совершили паломничество из Уйфегиртова у Маріаповч. Сесе дуже помогло формованю и розвитку духовности и интелігенції мої личности. Моюй дорогуй бабці было тогды 70 рокув, а мені – 8, коли мы йшли пішком 30 км туды и 30 км вудты. Дакулько раз мене хотіли узяти на руки, айбо бабка не розрішила: „Сынку, не мож сесе робити. И я у твойому возрасті йшла пішком”. Так мусив им ити. Єдного дня было не доста, паломничество держало 2 дны. Мы ночовали у людей, котрі специально освобождали комнаты діла паломникув. Дїла мене сесе было фантастичным, незабываемым впечатлєнієм, я не чувствовал ниякого фаратшага. Сесі процесії мы каждый рук повторяли. Коли ставим сильнішим

фізично, то не усе ийшов им пішком. Так чоловік проявляє свою слабость. Айбо прошлого рока я совершив незабываемое путешествие уєдно из епископом Фюлепом.

- Кидь ктось дустанє Божєє благословєніє у Маріаповчанськуй церкви под час паломничества, тот на протяженіи жизни чувствє Божу милость. И Вы так думаєте?

- Айно. Я сесе испытал. Я дуже много раз был на грани смерти, айбо Бог дав мені знак, ош ищи має планы изо мноє.

- Побудованя греко-католической церкви у Маріаповчи будє великим церковным культурным, историческим событієм. Як будє воспроизведена связь межи греко-католичеством, традиционным будованнєм, искусством, теологією, культуров?

- Сися деревляна церков будє чудом світа! Она будє символом оновлєня, усиленія нашої віры. Бо мы мусимє чєстовати наші цінности. Коли мы обсуждали наші планы из його Прєосвященством епископом Фюлєпом, його пожеланієм было, обы не было у нюй нияких излишностей, цї-

Проект деревляной церкви у Маріаповчи

фрованя, она має бити традиційно простов, скромнов. И правду має, бо излишности отвлекають чоловіка, його духовні мыслі вуд значительных діл. Сися церков будє розположена за стїнами монастыря, у середині великої території, на файному місті. Она будє побудована согласно традиции без єдного желїзного гвоздика, деревляными штырями, деревляными гвоздями, покрыта будє деревляными шинглями. Шинглі будуть выготовлєні из сибірської смєреки, котра довжє сохрєняєся, є дуже твердов, бо помалы ростє. Стїны церкви будуть побудовані из подкарпатської смєреки. Церков будє виглядати так, гибы была збудована булше ста рокув тому назад простов балтов. Удну убранство церкви будє задачов духовенства, у сесе мы не мішаємєся, айбо думаєме, ош будє дуже файным. Алтарь будє изготвлєный из дерева, так як было у старых церквах.

- Які маєте связи из русинами?

- Я дуже чєстуву русинув, бо сись народ дуже много перетерпів по ходу исторії, обы сохрєнити свою національность, віру, культуру, традиції. Мож брати из них примір. Они сохрєнили свою віру и у дуже тяжкі часы, може были у тяжчих обстоятель-

ствах, ги мадяры, айбо сохранилися. Чудотворна икона Маріаповчанської Божої Матери є не лем нашов, айбо и русинськов реліквійов. Так деревляна церков буде екуміністичнов. Робити її будуть мати возможность ліпші спеціалісты Лембергського технічного інститута, строительної академіи, Коложварського університета и Будапештського Технічного Університета. Коли церков буде побудована, плануємо організувати літний дитський табір, бо без молодежи не є будучности. Мусиме передати їм естафету, и сесе мусиме изробити вовремя. Мы также плануємо создати на фоні духовных цінностей центр историчної культури. У Европі будується много деревляных церков, айбо таких, котрі несуть за собов традиції

300-ручної давности - мало. Наша церков буде служити мирным цілям, сохраненію віри, буде символом любви, буде давати надежду и указовати правильный путь. На освяченя церкви, по согласованю из Его Преосвященством, прикличеме высшее духовенство, представителей державной власти, цивільных організацій. Діла ушыткых нас, як діла мадярського общества, так и діла русинської общины, церков и її структура буде новым историчного значеня містом паломничества.

Інтерв'ю брала **Марія Ортутай**
Товмачила **Др. Маріанна Лявинец**

Честованя памняти академіка Антонія Годинки

Честовані читателі!

2009. 6-7 фебруара Вседержавное Русинськое Меншиновое Самоуправленіє, Вседержавное Общество Русинської Інтелігенції ім. А. Годинки и Общество русинської Культури, члени русинської общины Мадярщини отмічали 145 роччя из дня рожденія великого нашого ученого – академіка Антонія Годинки. Про йсе детально дали сьме інформацію у спередущому номері. Многі участники сьой акції просили нас, обы сьме публікували матеріали памнятної конференції, котра была проведена у тоті дны. На конференції прозвучали доклады:

1. **Др. Йозеф Ботлік** - доцент кафедри філософії Католическої Універсіты имени Петера Пазмания: *Заявленіє А. Годинки у Лігу Націй про положеня русинув.*
2. **Проф. Андраш Золтан** - завідучий кафедров украинської філології Універсіты имени Етвеша Лоранда: *А. Годинка и тайинственна формула давнєрусских документув.*
3. **Др. Андраш Штумпф Бенедек**: *А. Годинка – ученый эпохи II периода реформ.*
4. **Дмитрій Поп**: *Начало формования Мадярської Державы и христианизация Мадярщины.*
5. **Др. Иштван Челені**: *А. Годинка и греко-католическа церков у Мадярщині.*

Позад великої обширности сих докладув, мы не маєме возможности публікувати їх нараз, зато у дальших номерах будемо печатати їх по-єдному. Так, у фебруарі представили сьме доклад др. Андраша Штумпф-Бенедека „Антоній Годинка – ученый II периода эпохи реформ”, а у сьому нами представленый доклад Димитрія Попа.

Др. Степан Лявинец

Русины и державно-церковна політика Мадярщини в часы князя Гийзы и короля Іштвана І

В кўнци першого тисячолітя н.е. и в началі другого сталося много змін в політичнїм и церковнїм житю Центральної Европы. В Тисо-Дунайськїм низині находят свою другу Отчизну мадярські племена, які осідають тут навсе. Именно сись факт дає право історикам констатовати, ош якраз тым часом и затихла буря великого переселеня народів, послідньым одголоском котрої якраз и був переход мадярських племен из Етелкиза в Дунайську низину. Утратили свою силу и германські племена, котрі претендовали на вшитко наслідство западної части Римської імперії.

Сим часом розпадатся и Біла Хорватія, словяно-русинське державне формованя в Карпатах, границі котрого проходили по сіверных берегах Карпат, а незадовго потому сходить з історичної арени и перша межисловянська держава Велика Моравія, політичний вплив котрої на востоці поширюовся аж до южных берегів Карпат, т.е на русинський край. Дись сим часом словяни Карпатського регіону, наші далекі предки, ідентифікувуть себе русинами, рутенами.

Айбо у другів половині 10 – в началі 11 в. Подкарпатський край ищи ся опставов політично

анонімним, „terra nullius”, т.е. „ничийов зимльов”. Зато в русинськѣм краї пановов спокѣй и мир, бо русины уже ся молили єдиному Богови – християнському. А в Дунайськѣм низині малярські вожді непрестанно билися межі собов за власть. Бо з розбѣйницьких набігѣв на Западну Европу великого хѣсна они вже не мали, и маляри мусіли привыкати до осілого способу житя, до земледілства. Зато тым часом пана и не интересовали ани Карпатські горы, ани карпатський ліс, його інтерес фокусуєся на добрѣм земли и чилиди, што ї обробляла. А доброї землі на Подкарпатськѣм Руси нигда не было, зато край довго опставовся „ничийов зимльов”.

В такѣм ситуації в Малярщині наступив на князьѣвський трон сильний и некомпромісний правитіль, князь Гийза, правнук легендарного вже вождя Арпада. Сталовся того в 970 році. На сись час уже пройшов сѣмбіоз кочовикѣв и опстаткѣв земледільцѣв-словянських автохтонѣв Дунайської низини. Перед князьом стала задача концентрації власти в єдних руках, ліквідації двоєвласті межі князьом и воєнным вождьом-дюлом; треба было утихомирить многочиселных племінно-територіальних вождѣв, што мали свої воєнні дружини и збирали дань лем діла свого двора и вѣска, хоть при нагоді и приходили на помѣч князьови, кідь была в тѣм потреба; треба было создати єдину державну податкову и мытну системы; создати независимое од племінных вождѣв вѣска; активно поширювати християнство и організовати цирьков, котра бы проповідовала и утверждала принцип „Богу Божое, а цїсарю (князьови) цїсарьово”; треба было ліквідовати язичиські (варварські) обычаї, а з нима и опстатки родово-племінної системы. Єдним словом, князьови треба было рішати цілий рокаш сѣриозных проблем.

Сим часом усугубляла сїсі проблеми и межинародна ситуація, котра ся розвивала неблагоприятно діла Малярщини. У 971 році Візантія завойовала Болгарію и наблизила свої границі до Дунайської низини, а на баварськo-малярськѣм границі формовалася силна Німицька держава. У 972 році правитілі двох майсилных держав Старого Світу - цїсарі Візантійської и Сященної Римської імперії заключили союз, котрий пудтвердили тым, што візантійська принцеса Теофано и сын німицького цїсаря Оттона I, будущий цїсарь Оттон II, пѣбралися. У сѣм

критичнѣм ситуації Малярщина не гонна была опставатися язичиськов, бо товды она лишалася и поза кругом християнських держав, формованя котрых уже ишло доста высокими темпами. Но діла державных процесѣв треба было миру, а мир гонно было гарантовати лем християнство, котрое ищи треба было прияти. Правда, в сївернѣм части Малярщини, в Нітранськѣм княжестві на території типирѣшньої Словакії, ищи ся сохранили опстатки візантійської церковної організації,

заснованої сятима братами Кирилом и Методієм у 9 в. И подкарпатські русины были уже знакоми из християнством. Поедні історики доказувуть, ош знакомили русинѣв из християнськими ідеями сяті братя Кирил и Методій. Ци так оно было, ци не так, тяжко казати, бо такий факт в історичных документах не зафіксований. Айбо історичні события, свідками и даже учасниками котрых были Кирил и Методій, ставалися неда-

Проф. Др. Антон Лавинец и Иван Поп

леко од русинського краю, а даколи и на його зимлях. Зато вывод, ош подкарпатських русинѣв гонни были познакомити из християнством ищи в 9 в. члены місії Кирила и Методія, близький до истины. Гонно быти, ош того были їх ученики, котрых по смерти Методія (885) моравський князь Сятоплук пуд давлєнієм восточнофранкських (німицьких) духовникѣв угнов из Великої Моравії, и єдні из них пѣшли на юг, а другі на восток, де продовжовали християнську місію своїх учитільѣв. Идучи на восток, місіонеры нияк не гонни были обыйти русинський край. Пудтверждать сесе не лем тот факт, ош наука не знає пѣзнїшої епохи християнізації русинѣв, но и фактологічний матеріал, найдений при археологічных розкопках коло Міхаловець (Восточна Словакія, 30 км од Ужгорода) у 1977 році, коли были удкопані стїны стародавньої ротонды и найдена камінна плита з епітафійов (надгробным надписом), написанов кирилицѣв. Сесе вказує на то, ош обыватілі Міхаловецького округа познакомилися з християнством уже в 9 в. Рахуєся, ош у тот час християнські місіонеры побывали и межі нашими русинами. Таким образом, християнство в нашѣм краї має древнѣє коріня, и його завершальний етап припадати на час місіонерської діяльности сятых братѣв Кирила и Методія у Великѣм Моравії, т.е. на коніць 9 в. Правда, з тых далеких часѣв на Подкарпатськѣм Руси не сохранилися церковні памятники, но сѣмуже мож легко найти поясненя, бо

основным строительным матеріалом у русинѣв тым часом было дерево, несопоставимое по довговічності из камінном. Зато майстара русинська цирьков на Подкарпатськѣв Руси є Горянська ротонда, но она была справлена дись у 11-12 в. Деревляні церкви того часу з обективных причин не сохранилися.

Як уже было повідено вышше, у Мадярщині иши ся сохранили опстатки візантійської церковної організації. Айбо з Візантіїв у мадярського правитіля были доста складні отношенія. Зато князь Гийза убров орієнтацію на западну цирьков через німицькое посередничество. У 972 році вѣн попросив уд цісаря Оттона I загнати до Мадярщини християнську місію во главі з місійним владыком. Цісарь нараз откликнувся на князову просьбу и загнав до Мадярщини ўсяченого на владыку монаха Бруна з манастиря в Сен-Алені, місію котрого доповнили проповідники из архієпископства баварського вариша Пассау, котрі уже мали добрый опыт місійної роботи межи язычниками. Перебывавучи в Мадярщині, владыка Бруно покрестив князя Гийзу из ушитков його фамілійов и з нима 5 изрѣв мадярських панѣв и їх дружинникѣв. Но місію Бруна мож раховати лем єдноразовов акційов, глубоких слідов у церковнѣм житю Мадярщини она не лишила. Може якраз затото князь Гийза не дуже и придіржововся постулатѣв християнської церкви, бо як записов у свому літописі хроніст Тітмар Мерзебурзький, Гийза ходив и на християнські богослужбы, и приносил жертвы старомадярським ідолам. А коли му владыка Бруно казов, ош не треба бы так чинити, князь отвічов: "Я натѣлко богатый, што годен"им собі сесе позволити".

И до своих неприятельѣв Гийза удносился не з християнським всепрощенієм, а безжалѣсно. Хроніст Тітмар споминать и за сією черту його характера, бо записов, ош князь був страшно злый, и в момент взрыву сії злости забив дуже много люди. Добавиме до сього, ош князь Гийза дав забити и свого брата Мігая, князя Нітранського, бо треба му было слободити місто князя діла свого сына Вайка (Іштвана). Из християнської точки зору князь совершив страшный гріх. Но ко знає, як бы ся дале розвивала Мадярщина без сього гріха. Гийза як державник розумѣв, ош без кровли не мож создати державу, и вѣн робив то, што му подказовала інтуїція. Князь Гийза доста скоро доказов перетягнути на свѣй бѣк майже ушиток легіньшийи князьѣвських дружин. Но вѣн не зробив из них свое войско, бо розумѣв, ош преданыма до посліднього волоска они му не будутъ, и нигда не пѣдутъ за нього на смерть. Но князь розумѣв и то, ош їх треба было дачим заняти, бо окрема як войовати и рабловати, они бѣлше нич не знали робити. Зато вѣн и поселил бывших дружинникѣв як служилых люди коло

замкѣв и в домініях. З другого боку, князь розумѣв, ош без войска держава не гонна екзистовати, зато и создал предану йому тяжку кавалерію из найомных вікінгѣв-варягѣв, болгар, хорватѣв и русинѣв, котров командовали німицькі рыцарі. Силов сії гарды до кѣнця свого владарьованя князь Гийза розширѣв свою власть майже на ушитку територію Мадярщини, за вынятком Семиград.

Таким образом, князь Гийза создал напѣв-варварську державу в Центральнѣв Европі, у якѣв уже бѣлша часть державного газдѣвства и военного потенціалу были пуд його контролѣм.

Князь Гийза намыговся осуществити уже дубрі знакомый му постулат, согласно котрого, по западным обычаем, на місто крещеного князя приходив уже корунований король. Коронація, як сященна церемонія, мала символізovati християнізацію цілої державы и стати фундаментом признанія западныма владарями мадярського короля як рѣного їм партнера. З другого боку, князь Гийза раховов – и тут проявился його твердый характер розумного мадярського націоналіста – ош Мадярська держава має быти признана як член сообщества европейских християнських народѣв, но она не має быти подчинена ниякѣв світськѣв владі. Князьови сим часом треба было такого авторитетного и розумного духовника, котрый бы з помочов церкви помыгов му формовати незалежну европейську християнську державу. Бо Мадярщина як держава уже была на етапі окончательної централізації и трансформованя своего общества з наполовину кочового у осілое, земледільськое, европейськое. Складовов частѣв сього процесса была и організація християнської церкви. Типир уже мож лем гадати, як бы ся розвивало цирьковное житя у Мадярщині за часѣв князя Гийзы, кобы уже в тот час Восточна Словакія и Подкарпатська Русь, котрі уже были християнізовані, входили до складу його княжества. В цирькѣвнѣм житю Центральной Европы того часу грав вызначну роль чиський владыка Войтех, котрого дубрі знали и в Центральнѣв Европі, и в папськѣм Римі. В 992 році, будучи Празьким владыком и не мавучи возмоги змінити мораль чиських панѣв, котра была дуже далека уд християнської, владыка Войтех лишать Прагу и через Мадярщину иде до Риму. Типирѣшні учині кажуть, ош сись путь владыка убров зато, бо у ньому жив дух місіонера, проповідника християнських ідей, організатора цирьквы Христовой. А духовники кажуть, ош владыку Войтеха у данѣм случайи вела рука Бога. Иппен такого духовника дуже треба было Мадярщині. Князь Гийза знав за добрі церковні діла владыки Войтеха, зато вѣн и прияв го з великими почестями, коли тот ишов до Риму. Правда, у Мадярщині Войтех довго ся не задержов, айбо лишив по собі добру памнять активнов участвов в організації и поліпшеню

мадярської церковної системи. Оби продовжити начатое церковное діло, Войтех лишать у Мадярщині свого довгоручного супутника и єдинодумця Радла (в Мадярщині знавуть го под латыньським имньом Астрік), котрый через якийсь час стає настоятельом монастиря сятото Бенедикта на Паннонськѣ горі, в духовнѣм центрі мадярської церкви. Пѣзніше Радла-Астрік був настоятельом в Пейчвароді и першым владыком в Калочи (1002-1007). Три роки вѣн представлялов ослѣпленого естергомського владыку Себастіана, а по його смерті стає майвысшым церковным ієрархом в Мадярськѣ державі, естергомським архієпископом (1070-1036). Велика заслуга Радла-Астріка не лем у організації церковної системи в Мадярщині, но и в тому, што папа Римський признав автокефалію мадярської церкви з архієпископством в Естергомі, и што сын князя Гийзы, Іштван, був корунований корольѣвськов корунов. Дякувучи розумнѣв політичнѣв позиції Радла-Астріка, Мадярська держава и мадярська цирьков признали сятото Войтеха своим небесным патроном. Архієпископський кафедральный собор в Естергомі тоже був названный на чисть сятото Войтеха-Адальберта, а „Житія” сятото Войтеха приписувуть му усі заслуги у християнізації Мадярщини и у крещенії першого мадярського короля Іштвана I, який наступив на мадярський трон по смерті князя Гийзы (997) и тым самым нарушив принцип сеньйорату, т.є наступництва на трон старшого в роду, дінастії. Сим старшым у тот час був Коппані, стрійѣв сын Іштвана, котрый владарьвов у Самоші. Коппані на свою біду повстав протѣв Іштвана, но його стара гвардія была розбита, а сам вѣн четвертований. Іштван твердо покарыв свого родича ищи и діла того, обы другі потенційні заколотники віділи, што з нима гонно быти, кідь задумавуть з ним войовати.

У 1003 році Іштван пудкорив собі правитіля Семиград Дюлу, што дало му возмогу присоединити до Мадярщини не лем Семиграды, но и Мараморош.

Король Іштван I продовжив начату його отцѣм централізацію державы, котра была розділена на королевські жупы, вадь комітаты. Жупы (комітаты) являлисяч высшима адміністративными единицами, котрі ся управляли жупаном. Як правило, резиденція жупана находилася в замку. Сією систему, яка ся ищи называть „замкова система”, мадяри позаимствовали у словян. Но в поєднѣх приграничных областях Мадярського королевства система урядованя была організована по франкськѣ мінті. В Потисю была создана т.зв. „Руська Марка” („*Marchia Ruthenorum*”), а її правитіль мов титул „*Dux Ruizorum*” („Князь Руси”). Тут урядовыв сын короля Іштвана, наслідник трона принц Імре. Принц мав титул *dux Ruizorum*, князь Руси. Айбо

принц у 1031 році загиб на вадасці, и не знати, ци по його смерті и дале екзистовала „Руська Марка”.

За часѣв короля Іштвана I, в 11 в., на Подкарпатськѣ Руси были создани лем дві жупы – Унг и Боршова. У 13 в. была сформована жупа Уточа з центром у Сивлюші, а у 14 в. Мараморошська з центром у Хусті. Формованя жуп указує, як помалы мадярські королі просували свої границі на восток, до Вододільної карпатської гранки. Ци было сесе „загарбанням українських земель”, як того утверждали ужгородські радянські історики, а типир їм пудспівувуть украинські т.зв. історики? Єднозначно – ніт! Бо уже лем из поданого нами матеріалу видко, ош у ранних сириднѣх віках Подкарпатський край нигда не входив до складу Київської Руси. А за пѣзнішші віки и говорити нішто. А ци „мріяли” русины даколи ся ўрвати з „чужоземного мадярського ярма”? Єднозначно – ніт! Русины, як богопослушный народ, нигда не повставали протѣв своих панѣв, ци мадярських, ци австрійських, бо їм из нима жилося не пѣлло, коло них они усе были народом, котрый стояв на єднѣм уровни из ушиткими народами королевства. Но за свою автономію русины думали. И в сиридині 19 в., коли Адольф Добрянський предложив свѣй проект русинської автономії австрійському цісарю, и по першѣв світовѣв войні, коли Австро-Мадярщину почали ділити межі сусіднѣма державами. На нашу думку, Григорій Жаткович, будущий губернатор Подкарпатської Руси, коли ся радив из Вілсоном, куда присоединити русинський край, допустив фатальну хибу, бо треба му было спершу ознакомитися з мадярським „Народным законом число 10. про самоуправу руського народу, живущого на Угорщинѣ”, а не плекати сон про красний словянський світ, який нигда не мав єдности, бо всі словяни разні за менталітетом. Но маєме того, што маєме. Зато вернімся у 11 вік...

Коли король Іштван обєдинив державу, вѣн нараз почав трансформовати Мадярщину в християнську монархію, бо и сам твердо придіржововся християнських моральных принципѣв віруючого чоловіка. На його розказ, кожді 10 сіл мали справити єдну цирьков, котра бы мала фару. Сільські церкви в Подкарпатськѣ крайні з часу короля Іштвана I сохранилися у Вілоку (*Tiszaújlak*) – цирьков сятї Ілоны, и у Косині (*Mezőkaszony*) – цирьков сятї Катерины.

Цирьков у Мадярськѣ королевстві думала не лем за своих вірникѣв, но и брала активну участь в економічнѣм житю державы. Велику роль у сѣм сыграли монахи-бенедиктинці, котрі твердо придіржовалися правила *ora et labora* (молися и роби). Дякувучи політиці короля и активнѣв роботі монахѣв, добрѣв роботі урядѣв комітатѣв, Мадярщина хоть и заопставала ищи в економіці од

западних держав, та й од сусідів по Центральнїй Європі, айбо адміністративно-правові вопросы державного масштабу до кінця правління короля Іштвана (1038) были розроблені на уровни западных держав. Мадярщина в період короля Іштвана I ставалася високорозвинутим християнським європейським державом. За добрі діла як церковні, так и державні, цирков у 1083 році канонізувала короля Іштвана, котрий був угоджений сятим. У тот же час не мож собі представити короля Іштвана I Сятого як мнякого и миролюбного правитіля. Вун був чоловіком свого часу и представитілем свого класу, и в момент личной ци державної угрозы поступав сміло и твердо. На жаль, продовжувати початок князьом Гийзом и продовженое королем Іштваном діло усилення державної влади в Мадярщині из їх роду не было кому, бо в 1031 році, як уже споминалося вишше, сын Іштвана Імре загиб на вадасці. Но хоть довгі роки по смерти короля Іштвана и велася межиусобна боротьба за королевський трон, айбо державний організм, созданий князьом Гийзом и доведений до європейського уровня його сыном Іштваном I, удержов и сесе испытаніє, бо його вже

треба было самому трансформованому мадярському феодальному обществу во главі з ново-сформованым класом магнатів и системов їх васалів.

Таким образом, создание Мадярської державы в Тисо-Дунайськїй низині было своеобразным евразийським феноменом, бо до того часу ани єдно из кочовых сообществ (скіфы, гунны, авары), што побывали в Дунайськїм басейні, не гонно было в ньому утвердиться и преобразоватися в сообщество европейское. Сесе доказали учинити лем мадяри. Именно сись факт дає право подкарпатським русинам казати, ош они мали сириччу, коли їх край, Подкарпатська Русь, стався частьов европейської християнської цивілізованої державы – Мадярського королевства. Стати таков державов помагали мадярам и русины, иппен так, як мадяри помагали русинам стати европейським цивілізованим народом.

Димитрій Поп, Ужгород

Памнятное путешествие по містам Ференца Раковція II

28-29 марта состоялись торжества у честь 333-рочья из дня рожденія Ференца Раковці. Русины Мадярщины могли принять участие у ряді міропрятій и возложить вінки у памнятных містах (Шарошпоток, Борші). РМС Белвароша-Ліпотвароша и РМС Шарошпотока організували желающих принять участие у торжествах. У субботу из Будапешта участники автобусом отправилися у Шарошпоток, де їх стрічав председатель РМС Янош Кожнянський. У Шарошпотоку усі уже у тот же день приняли участие у конференції, котра отбылася у помещенію Педагогической Высшой Школы. Первое выступление было про историю педучилища, котрое зробив Шандор Комаромі, декан Высшой Школы. Затым прозвучав дуже интересный эмоциональный доклад др. Едіты Томаш про життя Ференца Раковція, результативность його діяльности, не позиравучи на поражение його освободительной войны. Преподаватель танцов др. Муга Мікловш розказав про значение преподавания истории искусства, у частности танцевального. Конференція закончилась выступлениями Яноша

Кожнянського и Легела Доната. Уже у первый день участники дустали высокого уровня культурну и туристичну программы.

Посещение Музея Сятой Ержибет и базилики Сятой Ержибет удовлетворило историчні и культурні потребности, а посещение пивниці Раковці было приятным сюрпризом діла интересующихся культуrow виноділія.

Другой день ознаменовался возложением вінкув ид памятнику Ференца Раковція (автор Йожеф Шомоді). Вінки возложили представители русинської общины Ироты, Мучоня, V района Будапешта у лиці Берталона Міньоцкі, Іллиша Кауліча, Легела Доната и также мера Шарошпотока др. Мігаль Гёрчёка и председателя РМС Шарошпотока Яноша Кожнянського и його замістителя Іштвана Дійовші. Сяточні привітствия выголосили др. Мігаль Гёрчёк, др. Едіта Томаші и Янош Кожнянський. РМС Шарошпотока прикли-

кало гостей на обід и дегустацию вин у Герцегкут. Из шора міропрятій не выпало и посещение замка Раковція, при котром усі убедилися, ош прекрасный ансамбль строеній из рока у рук стає ищи файнішим у результаті реставрації.

Сято у Борші

Сперед 7 роками замок був у руїнах, заросший кустарником. Тогды ищи не произносили річей при возложеню вінкув, прибывші из Белвароша и Біаторбадя, возложивши вінки ид памятнику, не без боязни пуднялися по полусгнившим гарадичам устроєніе без оболокув и дверей.

Замок од тогды приобрів намного ліпший вид, увеличилось намного и число посітителей.

Вуд 2002 рока по-степенно увеличилось и число сяткувущих, появилися и мадярські політики правого бока Лорант Геге-дьюш и Віктора Орбан, котрого и тепер дуже чекали, айбо прийти не муг. Його обрацєніе зачитав мер Борші.

За минувші 7 рокув замок видоизмїнився. Отреставровали дах, поміняли дагде оболоки, двері, комнаты уже не затїкавуть. Руины помали превратилися у напминающее музей строєніе из соотвѣствующих обстановков, картинами.

Сьогоручное сято зачалося традиційным шествієм. Сяткующі рушилися вуд Культурного дома из прапорами до памятника Ференцу Раковцію, де прозвучали торжественні річи, стихи, хорові співы. Первым из привітствієм до присутствующих обратився мер борші Лойош Лацко, затым прозвучав выстріл, символізующий, як и 333 роки тому, рождєніе Ференца Раковці II, сопровождающийся выкриком из окна: „Хлопец сяродив!“

Рождєніе хлопця у XVII сторочю у кругах родин поміщикув было великим событієм, а у 1676 році у родині Раковціюв сесе событіе было ищи и булш значительным, бо родина владіла огромными помістями, и из рождєнієм хлопця звязовалися великі далеко-идущі планы, так того и сталося.

Про славні 8 рокув мадярської исторії, т.к. освободительной войны (1703-1711) розказала у своему докладі член Европського парламента Едіт Бауер.

Послі неї выступив член Европарламента до. Ласло Шурьян, котрый побудував своє выступлєніе на контрасті діяльности теперішнього парламента из намаганнями Ференца Раковці.

Затым зачалося возложеніе многочисленных вінкув представителями разных міст Мадярщины и окружающих держав и также представителями РМС, у тому числі ВРМС, СРМС, РМС Шарош-

потока, Ліпот-Белвароша и др. Возложили вінки представителі Европарламента, консул Кошиць и многі-многі організації. Торжества закончилися обозрєнієм восстановлєных поміщєній замка и дегустаціей вина, на котру покликали гостей розпорядителі.

Файным было сесе дводневное сято, айбо мало и гурькое, бо до кунця реставрації замка Раковці ищи дуже далеко.

Иштван Чемез

Товмачила Др. Маріанна Лявинец

Русинський Альманах 2008

Вседержавное Общество Русинської Інтелігенції ім академіка Антонія Годинки дустало грант на видання Русинського Альманаха и Календаря 2008 от Фондації Національних и Етнічних Меншин Мадярщини, за што наше Общество выражає офіціальну подяку. Айбо появленіє нашого видання не было бы возможным без подпорованя виштыких тых, ко помагав нам збирати матеріалы, писав статі, давав нам совіты и критику. Матеріальну помоч и подпору достали сьме от многих Русинських Меншиновых Самоуправлений, за што издателі выражають благодарность.

Честовані читателі!

Община русинув Мадярщини за минувші роки годна была стати на путь создания твердого фундамента русинської ідентиты. Приміром сього суть тоті програмы и міроприятія, котрі уже стали традиційними и не зависять от результатув выборув: йсе и Національное Свято Русинув Мадярщини, котре сяткуєме на державному уровні у маю, и памятні конференції, посвячені академіку Антонію Годинці, и многі другі.

Другим приміром континуіти нашої діяльности являються наші видання: новинки (авадь, інкаб журнал) Русинський Світ, котрый виходить уже шестый рук и наш Русинський Календарь-Альманах. Сесе уже девятое за шором появления нашего Календаря и, мож уповісти, ош „май старое” видання русинської общины за „новый” період своєї екзистенції. У календарях мы старалися подавати інформацію про тоты личности и события, про котрі раньше не мож было и споминати. Крім того, по возможности, мы давали матеріал про события последних роков. Минувший рук был дуже насыщенным многообразієм русинських акцій, як світських, духовных (греко-католическі сята), так и майновыми начинаніями – наприклад, уже II Межинародный Пленер Русинських Художников. Крім того, нашим новым начинанієм є создание русинських ВЕБ-страниць. Уже фунгує така страница, котру промотує Вседержавное Русинское Меншиновое Самоуправленіє (ВРМС), и скоро появиться нова

ВЕБ-страниця стараніями Столичного Русинського Меншинового Самоуправленія (СРМС).

У 2008 році увиділи світ многі русинські видання нашої общины: Антологія русинської поезії другої половини ХХ стороччя „Русинський ренесанс”, „Школьна Хроніка Чинадєва (1923-1937)”, „Великомученик Теодор Ромжа”, Художественный Календарь 2009-2010.

Ушыткі наші старанія подчинені майголовнуй цілі - кодифікації русинського языка у Мадярщині. Сись дуже нелегкий процес зачали сьме уже пару роков тому, діла сього создали сьме и робочу групу філологув и, спеціально лем діла сього, нову інституцію кодифікації русинського языка (со-спольно ВРМС и СРМС).

Діла достиженія сьої благородної задачі наші мадярські філологи мавуть докласти великі усилія, бо їм мусай буде ухосновати ушыткый свуй научный потенціал, обы поднятися на тот высокий уровень професіоналізма, котрый лишили наші предки, котрі творили и сохраняли наш русинський язык и культуру, проводячи свою діяльність у составі Подкарпатського Общества Наук.

Єднов из наших цілей є изданіє сочасных матеріалув, обы и пуся нас новое поколеніє мало бы представленіє про діла своих предкув.

Составителі:

Др. проф. Антоній Лявинец,
Др. Маріанна Лявинец, Др. Степан Лявинец

Честовані читателі!

Май повну інформацію про життя русинув Мадярщини можете дустати на нашу Інтернет страницу www.rusyn.hu

* * *

Tisztelt olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről megtalálhatnak a WEB oldalunkon www.rusyn.hu

Поет Иван Сільвай

15 марта 1838 року у сім'ї священника Антона Сільвая и Катерины Легезы у Сускові (Бережанського комітату) родився сын Иоанн, будущий поет, писатель, священник, славный сын русинского народа. Начальну школу Сільвай закончив у Унгварі, затым поступив там же у гимназію, де дустав добру подготовку дома. Закончивши 5-6 клас гимназіи у Унгварі, 7-й и 8-й клас закончив у Сотмарі. Йому був уготований путь, котрый был типичным діла дітей из священнических сімей - стати священником. У 1880 році вун закончив Будапештську духовну семинарію и у 1862 році стає помощником своего отца у парохіи у Сускові. Иоанн Сільвай служив, як священник, у Дусині, затым назад у Сускові, у 1881 році у Турья-Реметах, а у 1889 році його назначавуть у Новое Давыдково, де вун и умер у возрасті 66 рокув.

Выбравши традиційну діла дітей священников духовну кар'єру, Иоанн Сільвай задумався над тым, ци не избрати йому якоєсь нове занятіє? Будучи уже священником, вун надумав стати літератором. У своєю „Автобіографії” вун писав: „Я читал и продолжал учиться далее только потому, что нуждался в духовной пище, а знание само по себе доставляло мне наслаждение. Может быть, мелькнуло некогда в уме, что когда-то напишу два-три тома церковных проповедей, и больше ничего”. „Пряшовське заведение” из смертю А. Духновича перестало быти. Центр культурно-національної жизни перейшов у Ужгород. Там происходила борьба за культурно-національні права, за школьні учебники, за народное ошколованя. Сесе діло проводило Общество св. Василия Великого, во главі котрого были Адольф Добрянський и Иван Раковский, люди енергичні, смілі, високообразовані. Зачала виходити новинка „Світ”. Тогдашня русинська інтелігенція занялася изглядованям исторического прошлого русинского народа. Появлялися статі у новинках „Світ”, „Новый Світ”, „Карпаты”, у журналі „Листок” и у місяцесловах. Такі статі став писати и И. Сільвай, т.е. про положеня „угро-русских”. Сесе были историко-публицистичні роботи, котрі давали представлєніє про цілу епоху общественной жизни русинув, подтвержденіє документально. У своих рукописах Сільвай лишив цілый том, котрый назвал „Наши сокровища”. Сесе

Иван Сільвай

- историческі очерки про памятни міста Подкарпатя. У них описані храмы и монастырі, художественні описанія церковных сят, основані на корреспонденціях из сел.

Свою літературну діяльність И. Сільвай зачав стихами. Вун став писати стихи по-мадярськи, увлекшись ліриков Петєвфі и баладами Яноша Араня пуд час ошколованя у Будапештській семинарії. Мадярські цимборы были уверені у його успіху на поприщі мадярської поезії. Айбо И. Сільвай приніс у жертву свуй легкий успіх и выбрав тернистый путь служенія своему народу - русинам.

Обертавучися ид поетичному наслідію Сільвая (вун писав пуд псевдонімом Уріил Метеор), мы можеме видіти, ош у нього майже не є интимної лірики, вун даже не пише про красоту природы. Його стихи извязані из извістнов идей, котру вун подає у реалнуй, вадь реално-фантастичнуй формі.

Другими словами, свое поетичное дарованіє поет поклав на служіня народу, общественности. Вун хосновав форму баллады. Бо у нуй мож было фантазовати, мож было дати сюжет. Сюжеты діла своих баллад Сільвай брав из біблейських тем. Античний сюжет вун приміняє діла сатиры (напримір, у балладі „Цырульник” вун высміює переслідованя бородатых священников. У балладах И. Сільвай ближе стоить ид поетиці Яноша Араня, а де вун пише на соціальні темы - ближе стоить ид Шандору Петєвфі. (У сатири „Собор зверей”, „Сетующая дворянка”).

Сільвай мав такое мненіє, ош прошлость народа укріпляє и определяє його національное самосознаніє, што намагався передати у своєю поезії. Сільвай хосновав темы руської поетики у балладах на фольклорні темы. У балладі „Вещая ворожея” ритм и динамика стиха напominать ритмику казки Пушкина „Сказка о царе Салтане”.

Вещая ворожея

*Жил раз муж с своей женою
Тихо в золотом покое,
Словно пара голубят;
Только горе то едино
Мучило их неповинно,
Что им бог не дал ребят...
Воздыхают и скорбят;*

*Множатся на свете детки,
Словно масличные ветки,
Почему же нет у них
Хоть крохотного одного?
Уиных их есть так много!
„Что за радость у чужих?“
Сетовал муж и утих.*

*Но жена сказала мужу:
„Не терзай напрасно душу,
Слыши, милый, мой совет:
Есть колдунья недалеко,
Та поможет горю легко,
Вызовет дитя на свет.
В мудрости над нею нет!“*

*Сталось чудо. Баба хила
Веще снадобье сварила,
И как раз с того часа
Вследствие ее совета
На жене росла примета...
Муж прищуривал глаза,
Мыслью лез на небеса.*

Якими бы интересными ни были сюжеты У. Метеора, які бы они не були різнообразні у часі, вун не забуває про свій народ. У його багатьох віршах домінує доля бідного народу:

*Но не слеза ли то
Нашего народа
Что от вас ждёт жизни?*

Пише вун у вірші „Прекрасному полу“. Навіть у своїх церковно-релігійних віршах, надрукованих у місяцесловах, Сільвай писав про нещасну долю русинського народу:

*Отцы наши пережили
Много горя, много слёз
Верно чую, что доныне,
След потомков не исчез
Бедных попирали ногою
всякий враг, кто только мог...*

Так починається вірш про ікону Марії П'явчанської. Відокремну групу складають церковні піснопінія, у котрих сам Сільвай писав ноти і передавав віруючим діла виконання пуд час крестного ходу. Сисі піснопінія вийшли у 1903 році окремою книжечкою під іменем „Песенник“. Сиса книжечка була даром любителя співу своєму народові. Духовні співанки виконувалися після богослужіння у церкві, при шестивіях на відпустках, на храмових сятах, у сусідніх селах, під час Різдва, Великодня. Подібні пісні звичайно складалися церковними канторами, айбо особов красотою не відличалися. Сільвай своїм книжечкою вклав у уста народу пісні художественні.

Як видно, поетичне творчість Сільвая дуже різноманітна.

Останні роки, до самої смерті у 1904 році, письменник давав матеріал у місяцеслові.

Робив вун себе ушитою із свідомістю виконаною довго перед своїм народом.

Закінчивши свою літературну роботу, вун писав: „Ціль її не має більше претензій, як звичай наших горців, которые проходят через глухой лес, вырубают своими топорами по деревьям знаки, чтобы иным проходящим за ними было удобнее держаться направления.“

Склалила д-р. М. Лявинец

Дорогі колеги!

Джон Ригетти

Є ми багатор великим потішінням бути тут із вами, зо вшитими, котрі робите у русинському русі. Як ваш колега зо Східної Америки єм мав можливість ся од вас багато навчитися і далі сьте ми приклад ид далшої мої роботи і також мене тішить, ош маву можливість ся із вами стрітитися і вас познати.

Як русин єм надихнений, який великий крок допереду зробили русини тут у Європі, як підняли і збудили русинське усвідомлення, же сьте оновили русинську культуру, же сьте досягли

знання русинської меншини у вашій рідній отчизні.

У Америці сьте оспівували із великою радістю прийий розвій русинських культурних організацій, оспівували сьте і кодифікацію русинського мови, звик русинського театру і медіи. Також із великою радістю сьте прийий і вто, ош тепер русинському мови ся мож навчитися у основних школах і у університетах. Оспівуємо також новий русинський музей і русинську телевізію і телевізійні програми на Україні, і вто, ош русини у Румунії мавуть дипломатичний статус у їх Парламенті.

Мы у Америці також зробили великий прогрес. Минувший тиждень сьте перестягивали наше русинське радіо на нову станцію, дякувучи котрій наше висіланя має ліпший досяг, не лем коло Пітсбурга, айбо і у далших трьох штатах. До того

нас мож слухати и прямо - то є у рамках передач через интернет. Нашуй передачі зробило позитивну рекламу українськєє и словацькєє радіо.

Кидь исьме ислідовали слухняность нашого радіо, на першому місті были и слушателі из Пенсильваніи, а на другум місті из Словакіи. Одкупили сьме майважну историчну будову Русинув у Америці, тота будова была побудована у 1903 році лем діла русинув. Тото была греко-католичеська церков, и теперь єі реконструйруєме на русинський культурный центр и музей.

Наш культурный центр уже можеме хосновати. Маєм там обход из сувенирами, де продаєме типічні русинські сувениры, зачинаме вытваряти збирьку діла нашого музея, котра ся начинать розростати.

Сьме респектовані у Сполучних Штатах, де є интерес про нашу культуру. Наша організація того рока отворила філію у Нью-Йорку и у Арізоні. Маєме у Арізоні фольклорну русинську групу и также у вароші коло озера Еріє маєме дітську фольклорну групу. Сполупрацуєме из парохіями греко-католичеської епархії Раема а Passaic, де помагаєме изась открыти музей и помагаєме людям спознавати їх исторію и коріня їх предкув. Сьме дуже успішні, бо люди мавуть великий интерес спознати свої коріня. Теперь плануєме зреалізувати три екскурсії до нашої отцюзнины, на котрых учиме наших людей, што значить быти русином вадь лемком у Польші, Словакіи, вадь Україні.

Маєме дуже добрі контакты межи музеєм Енді Варгола у Пітсбургу, сполупрацуєме на розличных проектах, того рока на проектах діла дітей у пітсбургських школах, де они учать ся послі еміграції русинув до области Пітсбурга.

Я сам учив сотні дітей у американських основных школах про русинув, про вто, кто сьме. Пудкресльовав им, ош чоловік не мусить мати штат, обы мати живу современну культуру, котра ся розширює, росте и жиє. Дниська директором цілого престижного фольклорного фестивалю у Пітсбургу є русин, котрый є членом нашої організації. Дниська президентом (председом) Heinz историчного центра є русин, а у тому музею суть дві перманентні русинські експозиції. Тото ушытко сьме мы доказали и дуже много маєме у планах на будущее. Сполупрацуєме из русинами у Польші. Хочеме зачати наученя русинського языка діла людей, у котрых главным языком є англійський. Є у планах, ош тот язык буде ся учити у Европі, Америці и маме сийсь курс на КД.

Хочеме выдавати приповідки діла дітей на англійському и русинському языках, робиме выскум, як ся достати до молодых и їх инспіровати, обы ся ангажлвали у русинську культуру. Глядаєме ид ним путь через електронну комунікацію и интернет.

Тото ушытко робиме без нарока на гонорар и задармо. Люди сесе роблять добровольно, не достали сьме нияку штатну дотацію. Ушытко то

было доказано людям, котрі мавуть свої професії, роблять наповно, а сесе роблять у своєм вольнум часі, и znalості, и таланты и свої гроші дають тому, обы русинська культура у Америці ся розростала. Што сьме из тої роботи мали є, ош нам стояло много сил, айбо и чувствуєме, ош тото стоило робити. А теперь знаєме, ош наша русинська культура є дійствительно жива, русинські люди, не лем мы, што сьме на чолі організації, айбо люди мусять быти організовані и мусять быти информовані, обы были горді на тото, ош суть русины. Кидь то про людей дашто значить, так послі дадуть свої гроші и час, обы їх культура жила и дале.

Скоро половка наших членув Карпаторусинської організації нигда не познала исторію своих предкув. Они были так далеко уд того и не познали никого, штобы прийшов из старої державы, айбо мавуть интерес быти русинами. Они люблять быти русинами, як и вто, ош суть инакші од Словакіи, котрі мавуть свуй собственный штат, айбо додержувуть русинські традиції и сята.

Кидь я бесідуву из американськими дітьми у школі, они не знавуть, што то значить слово русин, они ныгда не чули тото слово, айбо кидь я докончу свою річ, так тоті діти прийдуть за мнов и повідять, ош были и желавуть быти русинами.

Ушытко, што робиме, мусить мати дві форми, образовати систему, де бы была можность, атмосфера, обы русинська культура ся могла розвивати. Друга форма є універзітна програма и класы, де бы ся могли робити выскумы. Айбо майважна мусить быти сполупраца из тыми людьми, бесідовати из нима, знати, што їх интересує и што їх молодежь хоче не лем у містах, але и у селах. Повісти ім, обы привели своих сербських, хорватських, польських, мадярських, українських приятелюв и дати ім возможность інформації про русинув. Є дуже важным ся познакомити из старостями сел и міст и поинформовати їх про русинську культуру и традиції.

Перед пятидесятьми роками африканці были отроками Споених Штатув. Днись чоловік африцького поводу є президентом нашого штата. То би не было може перед сорока роками. Американські африканці вирішили бойовати за равноправность тих у малых варошах, тужили по тим и вірили. Ош ся то раз стане, завто, бо вірили у свуй народ. Так як русины мусять вірити и быти горді на то, ош суть русинами. Мы тото мусиме изробити, теперь у тім світі, де родина ся розбивать и сполочні контакты и комуніта уж не є така, як то было даколи, як то было у наших родичув. Мы, Русины, маме свою культуру, котра нам є то, што модерна культура уд нас бере. Наша культура наміряна на групування комуніты, на формования контактув, на акції, котрі нас притягують ид собі. Мусиме єден другому помочи и сполупрацовати. То є найцінніша традиція русинської культуры.

Зато англо-америцькі діти мені говорять: „Хотів бы єм быти Русином”.

Джон Ригети

Президент Карпато-русинського обшкства США

Иван Поливка

Педагог, общественно-політичний и культурно-просвітительський діятель, школьний інспектор Ужгородської жупы, автор многих учебных книжок діла школ Подкарпатя.

Родився И. Поливка 12 фебруара 1866 рока у селі Березничка на Земплінщині. Учився у гимназії у Пряшові, закончив учительську семінарію у Ужгороді. Робив учителем у Седлисах (из 1884 до 1887 рока) и 32 роки у Свіднику, из 1887 рока до 1919 рока. Коли по выході первых законув мадярського міністра освіти Аппоні русинські школы ледве животіли, Поливка написав и опубліковав універсальний учебник на русинському языку „Учебная книга реальных наук для подкарпатских угро-русских народных школ повседневного и повторительного учения. Пряшова, 1896 г. 1901, кн. 1-2). У сий учебник войшли основні дані відомості по історії, географії, фізиці, природознавству, сільському газдувству и діловеденію. Як и бульшуть учителюв того часа, И. Поливка записовав народні співанкы, казки, легенды, пословиці. Изобрані ним співанкы

опубліковав М. Врabelь (Собраніе народных песен карпаторусских. 1890). И. Поливка также издал збєрку стихув А. Павловича, из котрым находився довгий час у дружбі. (Вънець стихотвореній о. Александра Ив. Павловича. 1920 р. р.)

Послі розпада Австро-Мадярщины організовав и возглавив свідницьку „Народну раду” (1918-1919), котра была исполнительным урядом на Маковиці до прихода у Восточну Словакію чехословацких легіонерув. Пусля заняття ними Ужгорода, Поливка був назначений инспектором школ Ужанської жупы (1919-1922). Приняв активное учатіе у созданію „Общества им. А. Духновича”, був членом його центрального правленія, у 1919 році выбранный почетным членом правленія. Издал серію брошюр популярного характера у „Общества им. А. Духновича”. Издал серію брошюр у „Народной бібліотеці” Общества. Умер 3 октовбра 1930 рока.

Иван Поп

“Энциклопедия Подкарпатской Руси”

Русинська гуманітарна народна школа

Из 2008-2009 учебного рока булша часть русинських школ на Подкарпатю перейшла из Недільної школы на новый формат – на Русинську гуманітарну народну школу. Айбо діло не лем у форматі, у назві. Пережый десятиручний опыт работы указав, ош у поруані из Недільнов школов Русинська гуманітарна школа є майвысшов, совершеннов формов учебно-воспитательного процесса. Рамкы недільної школы уже стали тісними и не дуже ефективними.

Сєся зміна продиктована новыми задачами, які стоять перед русинами. У перву очередь, русинська

школа выкликана потребов укріплення русинської національної ідеї. Школа через гуманітарні науки формує національное сознание у подростяющего покоління. Через школу, через многовікову русинську історію, культуру, русинське народное и професійное искусство отбиваться процес національного возрождения русинув на новуй стадії національного и общественного сознания корінного русинського народа Подкарпатя.

Діла сєї великої цілі выдана нова учебна програма из шести предметув, збогачена новов методиков урочної работы, новыми педагогическими

принципами (прагматизма, ціленаправленості, практицизму, народності ідейності). Под сесю програму проектувуться нові учебники и спеціальні подручні матеріали (хрестоматії, зборники русинської поезії и прозы, співанкового фолклора и др.). Выдані и нові класні книги (журнали) діла записи проведеної учителями и учениками роботи. На ушітку перераховану роботу треба немалый час. Завто поточный учебный рік не дасть повного забезпечення учебно-методичної бази, айбо открывать добру перспективу уже на майближий період.

Великі сподіванки покладавуться на управлінський апарат Русинської гуманітарної народної школи, куды входять: Шипович Ю.Ю. – управитель школи (Плоское), Иляшевич Л.И. – заміститель управителя и голова методичної ради (Березники), Безик М.И. – методист по русинському языку (Голубинное), Мегела А.М. – методист по русинській літературі (Перечин), Філей С.Ю. методист из русинської історії (Хижа), Попович

О.Ф. – методист по неурочной роботі (Поляна), Безик А.В. – методист по проблемам морального воспитания (Голубинное).

По новому планується робота из родителями наших діточок. При русинських школах выбрані родительські комітеты, які у майближому часі будуть мати общі зборы. Выроблені нові подходы до організації неурочної роботи: каждая екскурсія, выход у природу, посіщення музейов, замков, монастирів будуть мати характер научної експедиції.

Из цілов розширення передового педагогического опыта работы учителей, популяризації творчества учеников из 1 януара 2009 рока буде виходити регулярный педагогично- народописный журнал "Наша сторонка". Маєме сподіванку, што сесь журналчик стане добрым зерькалом отображення роботи Русинської гуманітарної народної школи.

Михаил Алмашиї

Колыска християнства

Уже у період мідного віка (V-IV тисячоліття до н. е.) армянські люди на типичній території занималися скотоводством и землеробством. Добрий Арташес у 189 році до нашої еры обединив сесі племена у державі Великої Арменії. Просвіщающий Сятый Григорий (240-320 р.н.е.), первый апостол Арменії, первым у світі узаконив державное християнство у Арменії при царьови Тірдат III у 301 році нашої еры. До теперішнього часу по всій Арменії повно монастирів, вадь старых развалин церквей, храмів - остатків старых часів. Автокефальна (самостоятельна) християнська віра є ведущою у державі, а патриарх армянської церкви Католикос має свою резиденцію у Ечмиадзині, недалеко од Єревана. Армяне славяться не лем свойов християнских віров, а и великим культурным наслідством, пам'ятниками и архітектуров.

У 1979 році мені пощастивилося побувати у составі української делегації рентгенологів на всесоюзній конференції у Єревані. Бродивим по варошу и чудовавимся строениями, оперным театром, прекрасными пам'ятниками.

Найбільше ми ся полюбила Бібліотека Стародавних Рукописів - Матенадаран, де мож видіти колосальных розмірів рукописні книжки из чудесними мініатюрами из VI століття, Ечмиадзинське Євангеліє из X століття, и другі шедевры из XIV століття. У Державній Галереї прекрасні образы выставлені; мені найліпше ся полюбила картина К. Айвазовського (Айвазяна) „Ной спускаєся из горы Арарат” (1889р.).

Гора Арарат (высотов 5165 м.) находится у

Турції, ищи и літом вершина покрыта снігом, сесе дуже добре видко из Єревана. Удалося мені побывати у Ечмиадзині у кафедральному Соборі на богослужению. На стінах Собора не суть сяті образы, авадь фрески. Пуд час службы хор хлопчиків и протодяконів у два ряды вздовж собора співали чудесні церковні армянські мелодії. Хористы были у ризах шилияких фарб, приемных діла ока. Після службы зайшовим за іконостас, де довкола алтаря были дары уд армян усього світа. Такого богатства я ищи ни відів нигда: розшиті перлами ризы, украшені дорогіцинными камнями митры, епископські убрання, палиці, чаші діла причащання, хресты, сяті образы. Айбо найбільше бывим потрясений од того, што там був дараб окамяннівшого дерева из Ноева ковчега! Сесе доказ того, што ушытку, што написано у Євангелію – сята правда! Тут же був наконечник пики, котрым ранили Исуса Христа на хресті! Можете собі представити, пуд яким християнським доказом бывим тогды и там!

Колім уйшов из собора, напроти выхода были желізні ворота резиденции главы церкви. По двору проходжовався Католикос II-й, заклавши руки назад, а коло нього ходив малого роста міліционер, бо глава церкви був пуд домашним надзором. Йому приписали контрабанду: ввезення наркотиків, бо из-за границі привіз миро и ладан.

Добру надежду видівим у тому, што на Службі Божій были два советських солдат, котрі молилися по-армянськи из вірниками у церкві - віру тяжко знищити!

Др. Андрій Шпонтак

МАРТ

Иоанн Раковський

5.03.1815 - Родився **Иоанн Раковський** - подкарпато-русинський будитель, автор шкільних книг. У Будині 13.03.1856 рока випустив „Церковну газету” - перший періодичний орган подкарпатських русинів у Мадярщині. „Церковну газету” видавало „Общество Св.Стефана”.

7.03.1875 - Родився **Гиядор Стрипський** - писатель, журналіст, товмач, фолклорист, етнограф, историк літератури, русинофіл. Робив у Національному Музеї в Будапешті, де позбрав багато експонатів і книг із Подкарпаття. Напечатав перші изглядованія про русинські старопечатні книги. (Угро-руські літописні записки, 1911). Був членом Мадярської Академії Наук. У роботі „Где документи старшей історії Подкарпатської Руси?” (1924) призивав русинів чистувати свій рідний язык і сохрانیти топоніми у селах, де они живуть.

7.03.1925 - Родився у Матисові **Штефан Лади-жинський** - музыкант, композитор, культурно-со-сполный діятель.

8.03.1360 - „Літопис”, найденый у Мукачов-ському монастирі пише, ож князь Федор Корятович „...в честь и память Святителя Христова Николая положен храм сей, и уведе в он иноков...”

Гиядор
Стрипський

9.03.1881 - Родився **Иван Мурані** - греко-католический священник, просвітитель, педагог, лінгвіст. Образованіє достав у Ужгородській духовній семінарії, рукоположений у священники у 1905 р. Як математик, був избраный членом Мадярської Академії Наук. Автор учебників по математиці, астрономії, граматикі. Потовмачив У. Шекспіра, Ч. Діккенса. Свої статті, товмачення, публіцистику публікував на страницах „Учителя”, „Літературної неділі”. Архив и бібліотека И. Муранія была знищена по приказу НКВД.

9.03.1906 - Родився **Бартоломей Гаджега** - педагог, краєвед, общественно-політический діятель. Закончив Ужгородську учительську семінарію. Збрав и публікував фолклорний матеріал. Из 1936 р. составлял записи у „Пам'ятнуй книзі”, своеобразной народнуй енциклопедії.

Иван Мурані

10.03.1241 - Родився **Дейнеш Гийдерварій** - уєдно из русинами оборонял Веречанський перевал уд нашествія татар. У битві погубило много русинів, котрі обороняли землю Мадярщини.

14.03.1737 - Родився **Арсеній Коцак** - знамый ученый, лінгвіст, поет, педагог, историк, філософ, теолог. Автор граматик „Школа или училище граматик русской і прочих многоразличных отрокам надлежащих...” (бібліотека Дебреценської Універзії). Граматика написана в роках 1768-1788, намного скорше уд М. Лучкая, лем не опублікована.

15.03.1838 - Родився **Иван Сільвай /Уріил Метеор/** - знамый прозаїк, поет публіцист, церков-ный проповідник. Теологію закончив у Будапешті.

15.03.1783 - Родився **Василій Довгович** - греко-католический душпастирь, первый знамый поет на світські теми, різнобокый писатель, ученый-філо-лог, антрополог, музыкант, художник. У 1830 році був избраный членом - кореспондентом Академії Наук Мадярщини, лишив за собов 248 латинських, 36 мадярських 10 русинських трудов.

17.03.1913 - Умер **Александр Митрак** - русин-ський словникарь и писатель.

19.03.1901 - Умер **Адольф Добрянський** - призна-ный у Мадярщині вождь русинів.

19.03.2003 - У Будапешті зареєстровано **Все-державнос Общество Русинської Інтелігенції ім. Антонія Годинки**. (ВОРИАГ).

20.03.1792 - Родився **Йосиф Змій-Микловші** - художник. Из 1814 р. дяк церкви Сятої Варвары у Відню, паралелно изучав живопись у Віденській Академії Художеств (1814 -

Иван Сільвай

Честовані читателі!

Просиме Вас подпорвати **Общество Русинської Культуры 1% податка личного дохода**.

Вашу фінансову подпору просиме перевести на рахунок:

OTP Bank Rt.: 11784009-2000525

Adószám: 18180406-1-42.

Председа Ольга Сільцер-Ликович.

МАРТ

Александр
Митрак

Юрій Чорі

Ференц Семан

1822). Из 1830 р. иконописец Пряшовської капітулы, писав портрети містних діячів, жанрові картини, портрет Еп. Григорія Тарковича.

21.03.1938 - Родився у селі Брод (Иршавський окрес, Подкарпатя) **Андрій Бокотей** - художник скла і кераміки. Їго отца, котрый був греко-католи-чеським священником, у 1949 р. за отказ прийняти православие осудили на 25 роков. А.Бокотей закончив середню школу у Чинадієві, пак став студентом Художественного Института у Лембергу. У 2000 р. стає директором Лембергської Академії художеств, у 2001 р. – дійсвительным членом Академії Художеств України. У 2006 р. йому присвоєно званіє народного художника України. Творчость А.Бокотея достигла світового уровня.

22-23.03.1991 - У Меджілаборцях одбувся Первий Світовий Конгрес Русинув.

22.03.1923 - У Мукачові організовалося Культурно-Просвіти-телное Общество им. А. Духновича.

24.03.1910 - Родився **Дюла Ортутай** - знамый етнограф, член Мадярської Академії Наук. Изглядывовав русино-мадярські звязі, выдав казки Михаила Федича. Член Подкарпатського Общества Наук (1941).

25.03.1871 - Родився у Будапешті **Игорь Гра-барь** - мироизвѣстный ученый, искусствовед, живописец, быв директором Третьяковської Галереї. Їго отец был депутатом Мадярского Парламента, а мати - Олена Добрянська, дочка А. Добрянського.

25.03.1933 - Родився **Юрій Чорі** - поет, прозаїк, публіцист, середню школу закончив у Мукачові. За антисовецьку діяльність был засуженый спецсудом на 10 роков исправительно-трудовых лагерев. Реабілітований у 1991 р. Є автором многих видань: „Слово не полова“, „Легенди нашого краю“, „Цвіт папороті“, „Жива история“ и др., жерелом діля котрых послужив жывот рудного края.

27.03.1899 - Умер **Юлій Ставровський-Попрадов** - знамый русинський поет.

27.03.1937 - родився **Ференц Семан** - представитель подкарпатського авангарда 60-х рр. Был одним из ведущих художников нової волны. Совецьков пропагандов был провозглашений “формалист”. Мав 11 персональных выставок, котрі мали великий

успіх. Картины Ф. Семана суть у многих галереях Европы и Америки.

28.03.1919 - Родився **Юлій Мушка** - знамый русинський художник Пряшовщини.

29.03.1865 - Умер **Александр Духнович** - великий подкарпато-русинський будитель, поет, прозаїк, драматург, историк, філософ, фолклорист, геніальний педагог.

Адольф
ДобрянськийЕп. Григорій
Таркович**Честовані читателі!**

Просиме Вас подпоровати **Вседержавное Общество Русинської Интелігенції имени Антонія Годинки 1% податка личного дохода.**

Вашу фінансову подпору просиме перевести на рахунок:

Swift kód: TAKBUNB 54700082-18003699 Adószám: 18179475-1-42.

Председа Проф. Др. Антоній Лявинец

Честовані читателі!

Просиме Вас подпоровати **Общество За Культуру Карпатського Рєгіона 1% податка личного дохода.**

Вашу фінансову подпору просиме перевести на рахунок:

OTP Bank Rt.: 10103898-58498500-01000004

Adószám: 18715194-1-13

Председа Андрій Манайло.

Макові медовики-треугольники

Продукты на тісто: 500 г муки, 150 г маргарина, 200 г цукра, 250 г меда, 1 яйце, 200 г сливков, 1 пачку порошка діла печива, авадь бровзы, 1-1 ч.л. кориці и гвоздики, мало соли.

Продукты на начинку: 200 г молотого мака, 50 г цукра, 200 г молока.

Глазурь: 200 – 200 г білої и чорної чоколады, цілі лісові орішки.

Приладжіння: Мед, цукор и маргарин розогріти, помали добавляти другі продукты и файно перемішати. Мак из молоком и цукром пропарити. Бловдарь прогріти до 175 градусов. Тісто улляти у тепшу на пергамовый папірь, згорі розмастити макову начинку и печи 25-30 минут.

Кой уже устыне тісто, порізати го на треугольники. На пару розтопити чоколаду, тісто помастити, а згорі на серединку покласти орішки.

Топтана пасуля по- берегівськи

Продукты: 1кг пасулі, 0,5 кг крumpлiв, 3 цибулі, 4 герезды чеснока, 2-3 морквы, 1-2 петрушки, 1 кольрабу, спеції, суль, черлений и чорный попер, лавровый лист, 2 яйця и мало муки, олай, 2-3 л. сметаны.

Приладжіння: Замочену пасулю, суль, лавровый лист покласти варити, а пак верчи полуплену зелень и крumpлі, цибулю и чеснок цілими. Коли ся зварить, процідити на друшлякови. Зелень и поливку покласти на бук. Пасулю и крumpлі добрі потоптати, (авадь добрі подрубнити из турміксом), кидь треба, добавити спеції и мало сметаны. Зробити ранташ из черленов папригов (много цибулі потушити) и полити пасулю, а май великі газды ид пасулі ладять ищи и пражені ребра.

У поливку зась верчи лем одварену зелень, из 2 яйць замішати тісто на клёцки, верчи клёцки у поливку. Зробити ранташ, залляти у поливку, посыпати зеленев петрушков, и такой масте готовый обід!

Торба из начинков

Продукты на тісто: 1 кг муки, 250 г свинської масти, мало соли, воды тулько, обы замісити тісто.

Продукты на начинку: 2-3 головки цибулі, зелень петрушки, укропа авадь зеллера, 3 зубка чеснока, 2-3 ст.ложки молока, 1 ст. ложку муки, 100 г натертого твердого сыра, суль, чорный папірь, олай.

Милі наші читателі! Обертавуся ид Вам из великов просьбов. Уже, майже, многі знавуть сисю новину, ош ладиться до выдання книга “Русинська кухня у Мадярщині”.

Прошу заганяти майліпші русинські рецепты из ушыткых міст Мадярщини!!!

Каждый, ко зажене рецепт, най зажене и свою фотку, и най напише за себе пару слов, бо до каждой газдыні буде складеный стих. Книга буде выдана на двох языках.

Прошу ушыткых активно пудкапчатися до выдання сєї книги!

Думайте и за того, што ся обстане на памятку нашим дітям!

Валерія Морияк

Приладжіння: У муку верчи свинської масти. посолити и помали доливати тулько воды, обы мож было замісити твердое тісто. Готовому тістови дати одпочити у студеному місті хоть пув години. Заки тісто стоить, ладиме начинку. У олайови попражити уедно: посічену цибулю, чеснок, зелень, а пак посыпати муков, полляти молоком, посолити, поперчити, зняти из огня. Як остыне масса, перемішувучи посыпати тертым сыром.

Тісто розкачати натонко. Погаром урізати кружочки и укласти у змащені формочки, придати форму кошарки, удну закласти начинку, а згорі покрити зась тістом. Сякі изпечені торбы из начинков мож приладити на фрыштик, дітям до школы тай собі на роботу.

Грибный соус из буциками

Продукты на буцики:

Муки 200 г, молока 100 г, 2 яйця, 1-2ч.л. бровзы, масла сливочного 40 г, суль по вкусу

Приладжіння: Из муки, молока, яйць, бровзы замішати прієное тісто, як на вареники, розкачати його на товщину 2-2,5 мм, нарізати на невеликі коцочки и два противоположні углы защепити. Варити буцики у пудсоленуй воді, изцідити на дуршлягови, а пак мало подсмажити у сливочному маслі.

Продукты на грибовой соус:

Сушеных грибув 40 г, муки 1,5 ст.л., маргарина 3,5 ст.л. (авадь олай), 1 цибуля, масла сливочного 2,5 ст.л., спеції, суль.

Приладжіння: Грибы науперед поварити у соленуй воді. Процідити на дуршлягови. Муку розмішати из грибов поливков и варити 5-7 мин.

На палачінтошови намілко подрублену цибулю посмажити у олаєви, докласти подрублені одварені грибы и потушити уедно 3-5 мин. А пак залляти грибовов мішанков, додати спеції, варити на малому огню 12-15 мин.

Готовый грибовой соус заправити сливочным маслом.

Їжте на здоровля!

Валерія Морияк

Збудеся жаданя русинув.....	стр. 2
<i>Марія Ортутай</i>	
Інтерв'ю из Мікловшом Сунаї.....	стр. 3
<i>Димитрій Поп</i>	
Русины и державно-церковна політика Малярщини в часы князя Гийзи и короля Иштвана I.....	стр. 4
<i>Иштван Чемез</i>	
Памнятноє путешествіє по містам Ференца Раковця II.....	стр. 8
<i>Др. Антоній Лявинец, др. Маріанна Лявинец, др. Степан Лявинец</i>	
Русинський Альманах 2008.....	стр. 10
<i>Др. Маріанна Лявинец</i>	Поет Иван Сільвай..... стр. 11
<i>Джон Ригети</i>	Обращеніє ид русинам..... стр. 12
<i>Др. Маріанна Лявинец</i>	Иван Поливка..... стр. 14
<i>Михаил Алмашій</i>	Русинська гуманітарна народна школа..... стр. 14
<i>Др. Андрій Шпонтак</i>	Колыска християнства..... стр. 15
Памнятні дати.....	стр. 16
Рецепты русинської кухні.....	стр. 18

Kiadja
az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Felelős kiadó: Manajló András

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Ljavinecz Sztjepán - felelős szerkesztő;
Dr. Lyavinecz Marianna - szerkesztő;
Morilyák Valéria, Szilcer-Likovics Olga, Dr. Szabó János,
Szónoczky János Mihály, Csehily László;
Szkiba Irén - szerkesztőségi titkár;
A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel.: (06-1) 468-2636
Fax: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
lavinec@freemail.hu
http://www.ruszinvilag.hu
Nyomdai munkálatok: Atlantisz Reklám- és Nyomdaipari Kft.

Выдає:
Всдержавное Русинськѡе Меншиновѡе Самоуправленіє
Отвѣтственный выдаватель: Андрій Манайло

Члены редакції:
Др. Степан Лявинец - отвѣтственный редактор;
Др. Маріанна Лявинец - редактор;
Валерія Морильяк, Др. Янош Сабов, Ольга Сільцер-Ликович,
Янош Мігаль Соноцкі, Ласло Чегіль;
Ірина Скиба - секретарка;
Адрес редакції:
1147 Будапешт, улица Дярма 85/б.
Тел.: (06-1) 468-2636
Факс: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
lavinec@freemail.hu
http://www.ruszinvilag.hu
При передрукови посилається на "Русинський Світ"

ISSN: 1785-1149

**Появленя новинки пудпоровали: Фондація Национальных та Етнічных Меншин Малярщини,
Всдержавное Общество Русинської Интелігенції имени Антонія Годинки,
Фондація "За Русинув" и Общество Русинської Культуры.
A lap a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány,
Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Közhasznú Egyesület,
"Русинокерт" Alapítvány és Ruszin Kulturális Egyesület
támogatásával jelenik meg 1000 példányban.
Egy példány eladási ára: 600 Ft.**